

udsætninger, der kræves til at omsætte Præstegaardsjorden paa en saadan Maade, at der virkelig kommer en Kapital ud deraf. Her, mener jeg, har Menighedsraadet en Opgave at løse, og den er ganske betydelig; thi det vide vi jo, at naar der er Tale om Lønninger og især paa disse Omraader, maa man spørge om, hvor Pengene komme fra. Skal det være en Præstelønningslov, der skal hvile i sig selv, er det om at gøre at faa de Værdier, der skulle omsættes til rede Penge, omsatte paa en saadan Maade, at det ikke bliver til Skuffelse for dem, hvem det kan komme til at gaa ud over, nemlig hele Præstestanden. Jeg ser altsaa heri et Middel til en Løsning af dette store Spørgsmaal, men det naas jo kun gennem Menighedsraadsloven. Nu kan man sige, at man kunde lige saa godt i Steden for tage Sogneraadet. Men Sogneraadet har nu ikke de Interesser, som Menighedsraadet har, paa dette Omraade. Jeg er altsaa overbevist om, at skulle vi kunne løse dette Spørgsmaal tilfredsstillende for Præsterne, da sker det kun gennem Menighedsraadene og ved at vedtage en Lov derom. Men naar vi saa komme til Præstelønningsloven, vide ærede Medlemmer jo ogsaa meget godt, at man ingen Rede har paa, hvor meget alt Præstegodset udgør, hvor meget der er i Stiftsovrighedsmidlerne, der hører Kirken til. Alt det maa vi have Oplysning om, og det er noget, der ikke gaar saa let for sig, derfor vare vi i Fjor villige til at yde en foreløbig Hjælp, indtil vi kunde faa det store Spørgsmaal løst. Men gaar man nu hen og ødelægger Menighedsraadsloven, kunne vi være visse paa, at det vil være at lægge en Sten i Vejen for Gennemførelsen af en Præstelønningslov. Man kommer vist til at fortryde det, hvis man gør det.

Den ærede foregaaende Taler synes ikke at holde meget af det demokratiske, og det var stadig det, der gik gennem hele hans Foredrag. Naturligvis kommer det an paa, med hvilke Øjne man ser paa en Sag; men jeg kan ikke se noget udemokratisk i dette, at alle, der regne sig til Folkekirken, skulle have Ret til at være med. Og her har den lovgivende Forsamling lige saa lidt som nogen anden Ret til at komme og gøre Krav paa at ransage Nyre og Hjerter. Naar vedkommende siger: Jeg hører til Folkekirken, saa maa det være tilstrækkeligt, og naar det Menighedsmedlem udøver sin Valgret, saa er det vedkommendes Ret, hvad enten man kalder det demokratisk eller aristokratisk, og det er ikke noget,

man kan skyde til Side ved nogen som helst Ordning, man maatte træffe i saa Henseende. Man skal ikke lovgive for den Mulighed, at der sker en Adskillelse mellem Stat og Kirke, thi det vilde være det samme som at lovgive med en Kniv i Ærmet, ytrede det ærede Medlem (Holstein-Holsteinborg). Det kommer an paa, om det ærede Medlem ikke gaar med Kniven selv, og jeg er bange for, at han, dersom han er med til at myrde dette Lovforslag, vil gøre den Opdagelse, at det var ham, der havde Kniven i Ærmet. Nej, det er rigtigt, at man skal ikke lovgive for den Mulighed, at Kirke og Stat skilles ad. Opgaven maa være den, som det ærede Medlem ogsaa adskillige Gange udtalte var hans Formaal: at holde sammen paa Folkekirken. Men dette sker kun derved, at Lovgivningsmagten, efterhaanden som vor Udvikling foregaar ogsaa paa det aandelige Livs Omraade, finder saadanne Former, at det ikke bliver en Spændetrøje, der til syvende og sidst sprænger Kirken, men saaledes, at det kirkelige Liv faar Lov til at udfolde sig. Der forlanges kun en repræsentativ Forsamling, en raadgivende Forsamling i den saakaldte Kirkedag, som det ærede Medlem omtalte det var hans Formaal at arbejde for. Men nu er det en Gang saa, at man ikke kan gaa imod de store, stærke Krav, der røre sig ude i Menighedslivet. Og Menighedslivet gør, naar man tager det i den store Helhed, ikke noget som helst Krav paa en saadan raadgivende Forsamling, men ligesom man i sin Tid fik Sognebaandsløsning og Valgmenighedsloven, gør Menighedslivet nu Krav paa de kirkelige Love, hvoraf den Lov, vi nu behandle, er et Led. Det var Livet, der krævede dette. Disse Love vare Formerne for, at Livet var i Stand til at udvikle sig. Naar man nu en Gang har været med til at give Folket en Menighedsraadslov, kan man være overbevist om, at der vil rejse sig en Modstand, en stærk Modstand, hvis man saa kommer og tager den bort igen. Det var ogsaa noget, der viste sig ved sidste Valg, og som gav sig saadant Udslag, at Folketinget har vedtaget det Forslag, der nu foreligger.

Jeg anbefaler det høje Ting at behandle det foreliggende Lovforslag velvilligt ud derfra, at Menighederne rundt om i vort Folk netop kræve, at de faa den Indflydelse og Medbestemmelsesret, der gives i denne Menighedsraadslov; det er det mindste, man paa nogen Maade kan give, og det er af en saadan Beskaffenhed, at det ikke forrykker noget som helst. Derfor er jeg overbevist om, at det høje Ting vil gøre ret og rigtigt i at tage dette